

**ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කිරීම හා
 ත්‍රෛමාසික බදු වාරික ගෙවීම් පිළිබඳ උපදෙස්
 2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය**

2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 90 සහ 91 වන වගන්ති ප්‍රකාරව, වාරික ගෙවන්නෙකු වන තැනැත්තකු ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශයේ ගණනය කර ඇති ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම මත පදනම්ව එකී තක්සේරු වර්ෂයේ අගෝස්තු 15 වන දින, නොවැම්බර් 15 වන දින සහ පෙබරවාරි 15 වන දින සහ එළඹෙන තක්සේරු වර්ෂයේ මැයි 15 වන දින කාර්තුමය වාරිකවලින් ආදායම් බදු ගෙවීම සිදු කළ යුතු අතර, ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය (SET) පළමු වාරිකය ගෙවන දිනයේ දී එනම් 2021 අගෝස්තු 15 වන දින භාර දිය යුතුය.

SET ආකෘති පත්‍රය සම්පූර්ණ කිරීමට ප්‍රථමයෙන්, මෙම උපදෙස් මාලාව කියවා එහි අන්තර්ගත කරුණු පිළිබඳව දැනුවත්වීම වඩාත් ඵලදායීවනු ඇත.

මෙම උපදෙස් මාලාව;

- පොදු උපදෙස්
- ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය සම්පූර්ණ කිරීමට උපදෙස් සහ
- ත්‍රෛමාසික ආදායම් බදු වාරික ගෙවීම් ගණනය කිරීම යන්නෙන් සමන්විත වේ.

1. පොදු උපදෙස්

SET ආකෘති පත්‍රය I කොටස, II කොටස සහ III කොටස ලෙස කොටස් තුනකින් සමන්විතය. සෑම වාරික ගෙවන්නෙක්ම SET ආකෘති පත්‍රයේ කොටස් තුනම සම්පූර්ණ කළ යුතුය.

1.1 නිකුත් කිරීම හා භාර දීම

- **නිකුත් කිරීම**
 SET ආකෘති පත්‍රය දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් ආදායම් බදු අය කළ හැකි තැනැත්තන් වෙත නිකුත් කරනු ලබයි. එලෙස SET ආකෘති පත්‍රය නොලැබුණු තැනැත්තන් (2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය

සඳහා ඇස්තමේන්තුගත ආදායම රු. 3,000,000 ඉක්මවන පුද්ගලයින්) හට දේශීය ආදායම් ප්‍රධාන කාර්යාලයේ බදු උපකාරක සේවා සහ ප්‍රවර්ධන අංශයෙන් හෝ ඕනෑම ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයකින් SET ආකෘති පත්‍රය ලබා ගත හැක.

- **භාර දීම**

නියමිත පරිදි සම්පූර්ණ කරන ලද SET ආකෘති පත්‍රය දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යාලයේ මධ්‍යම ලේඛන කළමනාකරණ අංශයට (CDMU) හෝ ඕනෑම දේශීය ආදායම් ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයක් වෙත පැමිණ භාරදීම හෝ කොමසාරිස්, මධ්‍යම ලේඛන කළමනාකරණ අංශය, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, විත්තම්පලම් ඒ ගාඩිනර් මාවත, කොළඹ 02 යන ලිපිනය වෙත ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් යොමු කළ හැකිය.

1.2 ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගෙවීම

- **නියමිත දිනයන් සහ බදු වාරික ගෙවීම් කේතාංක**

ඇස්තමේන්තුගත බද්ද සමාන වාරික හතරකින් පහත දැක්වෙන දිනවලදී පහත බදු කාල සීමා කේත භාවිතා කරමින් ගෙවිය යුතුය.

බදු වාරිකය	ගෙවීම නියමිත දිනය	ගෙවීම් කාල සීමා කේතය
පළමු වාරිකය	2021 අගෝස්තු 15	21221
දෙවන වාරිකය	2021 නොවැම්බර් 15	21222
තෙවන වාරිකය	2022 පෙබරවාරි 15	21223
හතරවන වාරිකය	2022 මැයි 15	21224

- **බදු ගෙවීම**

ත්‍රෝමාසික ගෙවීම් කිරීමේදී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බදු ගෙවන්නන් වෙත නිකුත් කරනු ලබන ගෙවීම් පත්‍රිකා භාවිතා කරන ලෙස උපදෙස් දෙනු ලැබේ. කාර්තු හතරට අදාළ ගෙවීම් පත්‍රිකා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිකුත් කරනු ඇත. ගෙවීම් පත්‍රිකා නොලැබුණේ නම්, දේශීය ආදායම් ප්‍රධාන කාර්යාලයේ බදු උපකාරක සේවා සහ ප්‍රවර්ධන අංශයෙන්, සියලුම ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වලින් සහ ලංකා බැංකු ශාඛාවලින් ලබාගත හැක.

ඊට අමතරව, මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේද ගෙවීම් කළ හැක. වැඩි විස්තර සඳහා 2021.06.08 දිනැති දෙපාර්තමේන්තු සටහන් අංක PN/PMT/2021 මගින් ද දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියට පිවිසීමෙන්ද (e-Services/Overview and Quick Guides/Payments and Refunds) ලබා ගත හැක.

- ගෙවීම් කළ යුතු බැංකුව - ඕනෑම ලංකා බැංකු ශාඛාවක් හරහා ගෙවීම් කිරීමට හැකියාව ඇත.

2. SET ආකෘති පත්‍රය - 2021/2022 සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා උපදෙස්

ප්‍රකාශයේ ඉහළ කොටසෙහි මෙම ප්‍රකාශය මුල් ප්‍රකාශයද නැතහොත් සංශෝධිත ප්‍රකාශයද යන වග “✓” යොදා සලකුණු කළ යුතුය.

යම් තැනැත්තෙකු විසින් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ලබාදෙනු ලබන පළමු SET ආකෘති පත්‍රය, “මුල් ප්‍රකාශය” ලෙස සලකනු ලැබේ. බදු ගෙවන්නා විසින් සංශෝධිත ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් නොකළේ නම් මිස, මුල් ප්‍රකාශය අදාළ තක්සේරු වර්ෂය පුරා බල පැවැත් වේ.

ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්දෙහි යම් වෙනසක් තිබේ නම් සංශෝධිත SET ආකෘති පත්‍රයක් භාර දිය හැකි අතර ඉන් පසුව ගෙවීමට නියමිත වාරික ගෙවීම් ඒ අනුව සිදු කළ යුතුය. සංශෝධිත ප්‍රකාශයක් භාර දීමේ දී “සංශෝධිත ප්‍රකාශය” යන කොටුවේ “✓” සලකුණ යෙදිය යුතුය.

ආදායම් බදු වර්ගය කුමක්දැයි යන්නත් සඳහන් කරන්න. පුද්ගලයන් සහ හවුල් ව්‍යාපාර නොවන වෙනත් සියළුම තැනැත්තන් “සංස්ථාපිත බදු” කොටුව සලකුණු කළ යුතුය.

(කරුණාකර අදාළ කොටුව ‘✓’ සලකුණු කරන්න)					
ප්‍රකාශයේ වර්ගය	:	මුල් ප්‍රකාශය	☐	සංශෝධිත ප්‍රකාශය	☐
ආදායම් බදු වර්ගය	:	සංස්ථාපිත	☐	තනි පුද්ගල	☐
				හවුල් ව්‍යාපාර	☐

2.1 I සහ II කොටස් - ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගණනය කිරීම.

- I. එක් එක් ආදායම් ප්‍රභවයන් මගින් අපේක්ෂිත/ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු වන ආදායම පිළිවෙලින් ප්‍රකාශයේ (10), (20), (30) සහ (40) කොටුවල සඳහන් කරන්න.

II. 50 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම.

අ) සේවානියුක්තියෙන්, ව්‍යාපාරයෙන්, ආයෝජනවලින් (ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි වීමෙන් ලද ලැබීම් හැර) හෝ වෙනත් ආදායම් මූලාශ්‍ර මගින් වන අපේක්ෂිත මුළු ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්/ලැබීම්, තැනැත්තෙකුගේ මුළු ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම වේ.

කොටු අංක 10 සිට 40 දක්වා කොටුවල සඳහන් කර ඇති සියළුම ආදායම් වල එකතුව 50 කොටුවේ සඳහන් කරන්න.

ආ) ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේ දී අවසාන රඳවාගැනීමේ ගෙවීම් සහ නිදහස් කළ ප්‍රමාණ ඇතුළත් නොකළ යුතුය.

III. 60 වන කොටුව - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්

වර්ෂය තුළ දී සිදු කිරීමට නියමිත සියළු ඇස්තමේන්තුගත සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්වල සහ සහන වල අඩුකළ හැකි ප්‍රමාණය පමණක් ඇතුළත් කරන්න. (පහත සීමාවන්ට යටත්ව)

- අනුමත පුණ්‍ය ආයතන වලට කරන ලද ගෙවීම්

දායකයාගේ වර්ගය	සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් ලෙස අඩුකළ හැකි උපරිම ප්‍රමාණය
පුද්ගලයින්	(අ) එකී තක්සේරු වර්ෂය සඳහා පුද්ගලයාගේ බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් 1/3 හෝ (ආ) රුපියල් 75,000 යන දෙකෙන් අඩු අගය
අස්ථිත්වය	(අ) එකී තක්සේරු වර්ෂය සඳහා අස්ථිත්වයක බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් 1/5 හෝ (ආ) රුපියල් 500,000 යන දෙකෙන් අඩු අගය

- රජයට හෝ වෙනත් විශේෂිත ආයතන සඳහා වන පරිත්‍යාග
- ඒකාබද්ධ අරමුදල හෝ ජනාධිපති අරමුදල සඳහා ප්‍රේෂණය කළ ලාභ
- සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභි පවුලක කාන්තාවක් සඳහා වෙළෙඳසැලක් පිහිටුවීම සඳහා වාසික පුද්ගලයකු විසින් මුදල් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් දෙන ආයතනවය
- යම් මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් වෙනත් මූල්‍ය ආයතනයක් අත්පත් කර ගැනීමේ පිරිවැය හෝ ඒකාබද්ධ කිරීමේ පිරිවැය ලෙස දරන ලද වියදම. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සනාථ කරන ලද අනුමත මුදලෙන් 1/3 කට අඩු කිරීම සීමා කරනු ලැබේ.
- යම් තැනැත්තකු විසින්

- (i) රුපියල් මිලියන පහකට නොඅඩු පිරිවැයකට වික්‍රමයක් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී;

(ii) රුපියල් මිලියන විසිපහ නොඉක්මවන පිරිවැයකට අලුත් සිනමා ශාලාවක් ඉදිකිරීමේ දී හා ඊට උපකරණ සවි කිරීමේ දී;

(iii) රුපියල් මිලියන දහයක් නොඉක්මවන පිරිවැයක් දරමින් සිනමා ශාලාවක් වැඩිදියුණු කිරීමේදී දරන ලද වියදම්

මෙම වියදම් අඩු කිරීම, බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් 1/3 කට සීමා වේ.

IV. 70 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තුගත සහන

තක්සේරු වර්ෂය සඳහා හිමිකම් ඇති ඇස්තමේන්තුගත සහන පහත සීමාවන්ට යටත්ව ඇතුළත් කරන්න.

සහන

- **පුද්ගල සහනය**

වාසික හෝ නිර්වාසික එහෙත් පුරවැසියන් වන පුද්ගලයන්, එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා රු. 3,000,000 ක පුද්ගල සහනයට හිමිකම් ලබයි. කෙසේ වුවද, මෙම සහනය භාරකරුවෙකු, භාරගැනුම්කරුවෙකු, පොල්මි:කරුවකු හෝ ඇවරකරුවෙකු සඳහා අදාල නොවේ. ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලැබීම් වලින් සමන්විත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම් ප්‍රමාණයට හැර, පුද්ගලයෙකුගේ තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් සහනය අඩු කළ හැකිය.

- **කුලී ආදායම් සහනය**

ආයෝජන වත්කමකින් කුලී ආදායම් උපයා ගන්නා වාසික පුද්ගලයින්, තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වන කුලී ආදායමින් 25% ක ප්‍රමාණයක කුලී ආදායම් සහනයකට හිමිකම් ලබයි. ආයෝජන වත්කම් අළුත්වැඩියා කිරීම, නඩත්තු කිරීම සහ ක්ෂය වීම සඳහා යම් සත්‍ය වියදම්, වාසික පුද්ගලයා ඉල්ලුම් කිරීමට අදහස් නොකරන්නේ නම් පමණක් මෙම සහනය ලබා දේ.

- **වියදම් සහනය**

මෙම සහනය යටතේ වාසික පුද්ගලයෙකු තක්සේරු වර්ෂය තුළදී දරන ලද පහත සඳහන් වියදම් වල එකතුව රු. 1,200,000 ක ප්‍රමාණයක් දක්වා අඩු කිරීමට සුදුසුකම් ලබයි.

(අ) වෛද්‍ය රක්ෂණ දායක මුදල ඇතුළුව සෞඛ්‍ය වියදම්;

(ආ) යම් පුද්ගලයකු හෝ ඔහුගේ දරුවන් වෙනුවෙන් දේශීයව දරන ලද වෘත්තීය අධ්‍යාපන වියදම් සහ අධ්‍යාපන වියදම්;

(ඇ) නිවාස ණය මත ගෙවන පොලී;

(ඈ) සේවා යෝජකයකු යටතේ වූ හෝ සේවා යෝජකයකු වෙනුවෙන් වූ විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමයකට හැර යම් දේශීය විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමයකට සේවා නියුක්තිකයකු විසින් ගෙවන ලද දායක මුදල්

(ඉ) කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත කර ඇති කොටස් හෝ වෙනත් යම් මූල්‍ය සාධනපත් හෝ ලියාපදිංචි ස්කන්ධ සහ සුරැකුම්පත් ආඥා පනත යටතේ වූ බැඳුම්කර හෝ දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල් ආඥා පනත යටතේ වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සඳහා

දරන ලද වියදම්

- **වෙනත් සහනය**

තම පරිශ්‍රයේ සවි කිරීම සඳහා සූර්ය පැනල අත් කරගෙන එය ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සම්බන්ධ කර ඇති වාසික පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන් වන විට, එම සූර්ය පැනල සඳහා වූ මුළු වියදම් දක්වා හෝ එම සූර්ය පැනල අත්පත් කර ගැනීම සඳහා ලබාගත් ණය මුදලක් සම්බන්ධයෙන් බැංකුවකට ගෙවන ලද මුදල් ප්‍රමාණය තෙක් එක් එක් තක්සේරු වර්ෂය සඳහා රු. 600,000 ක් අඩු කර ගත හැක.

V. 80 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම

ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම ලබාගැනීමට 50 වන කොටුවේ ඇති ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් 60 වන කොටුවේ ඇති ඇස්තමේන්තුගත සුදුසුකම් ලබන ගවිම් සහ 70 වන කොටුවේ ඇති ඇස්තමේන්තුගත සහන අඩු කරන්න.

VI. 90 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාව

ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාව අදාළ ආදායම් බදු අනුප්‍රමාණ අදාළ කරගනිමින් ගණනය කළ යුතුය. ඒ අනුව, SET ආකෘති පත්‍රයේ II වන කොටස පළමුව පිරවිය යුතු අතර එහි 90.10 වගුවේ වටිනාකම 90 වගුවට ඇතුළත් කළ යුතුය.

පහත සඳහන් තැනැත්තන් සඳහා පහත බදු අනුප්‍රමාණ අදාළ වේ.

(අ) තනි පුද්ගලයින්

- සම්මත අනුපාත

බදු අයකළ හැකි ආදායම් පරාසය (රු)	බදු අයකළ හැකි ආදායම් පරාසයෙහි පහල සංඛ්‍යාවට සමාන බදු අයකළ හැකි ආදායම් මත බද්ද	පරාසයෙහි පහල සංඛ්‍යාව ඉක්මවා බදු අයකළ හැකි ආදායම් කොටස මත බදු අනුප්‍රමාණය
පළමු 3,000,000	180,000	6 %
ඊළඟ 3,000,000	360,000	12 %
ශේෂය		18 %

- විශේෂ අනුපාත

ඕනෑම මත්පැන් හෝ දුම්කොළ නිෂ්පාදනයක්, නිෂ්පාදනය කිරීම සහ විකිණීම හෝ ආනයනය සහ විකිණීම මගින් ලබන ලැබීම් සහ ලාභ මත - 40%

ඔට්ටු සහ සුදු පවත්වාගෙන යාම මගින් ලබන ලැබීම් සහ ලාභ මත - 40%

මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ සම්බන්ධයෙන් ලැබුණු ප්‍රතිඡයාව මත වන ලැබීම් සහ ලාභ මත - උපරිම බදු අනුප්‍රමාණය 14%
 පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභව භාවිතා කරමින් නිපදවන ලද විදුලිය ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සැපයීම මත ලැබුණු මුදල් ප්‍රමාණ මත වන ලැබීම් සහ ලාභ මත - උපරිම බදු අනුප්‍රමාණය 14%

(ආ) සමාගම්

- (i.) සමාගමක බදු අය කළ හැකි ආදායම මත - 24 %
- (ii.) පහත දැක්වෙන විශේෂිත ව්‍යාපාර මගින් ලබන ලැබීම් සහ ලාභ මත - 14%

- කුඩා සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්
- භාණ්ඩ අපනයනය
(195 වගන්තියේ අර්ථ නිරූපණය කර ඇති පරිදි)
- නිශ්චිත ව්‍යවසායන්
- අධ්‍යාපන සේවා
- සංචාරක ප්‍රවර්ධනය
- ඉදිකිරීම් සේවා
- කෘෂි සැකසුම්කරණය
- සෞඛ්‍ය සේවා
- වාසික සමාගමකින් ලැබෙන ලාභාංශ
- ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි යම් අපනයන සමාගමක් විසින්, සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ උපකරණ සහ ඒ හා සමාන නිෂ්පාදන , , සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට, සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට , ශ්‍රී ලංකා යුද්ධ හමුදාවට, ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාවට, , ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවට, , ශ්‍රී ලංකා පොලීසියට සහ කෝවිඩ් (COVID) මධ්‍යස්ථානයකට සැපයීම වෙනුවෙන් ලැබුණු ප්‍රතිඡයාවෙන් උපයන ලද ලැබීම් සහ ලාභ
- මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ ව්‍යාපාරය
- පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභව භාවිතා කරමින් නිපදවන ලද විදුලිය ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සැපයීම මත ලැබුණු මුදල් ප්‍රමාණ මත වන ලැබීම් සහ ලාභ මත

- (iii.) නිෂ්පාදනය මගින් ලබන ලැබීම් සහ ලාභ මත - 18%

- (iv.) ඔට්ටු සහ සුදු පවත්වාගෙන යාම මගින් ලබන ලැබීම් සහ ලාභ මත - 40%
- (v.) ඕනෑම මත්පැන් හෝ දුම්කොළ නිෂ්පාදනයක්, නිෂ්පාදනය කිරීම සහ විකිණීම හෝ ආනයනය සහ විකිණීම මගින් ලබන ලැබීම් සහ ලාභ මත - 40%
- (vi.) කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළේ 2021 ජනවාරි 1 වන දින හෝ ඒදිනට පසුව, නමුත් 2021 දෙසැම්බර් 31 ට පෙර එහි කොටස් ලැයිස්තුගත කරන යම් සමාගමක් (BOI සමාගම් ද ඇතුළුව) ගෙවිය යුතු සමස්ත ආදායම් බදු 50% කින් අඩු කරනු ලැබේ.
- (vii.) 2021 අප්‍රේල් 1 වන දිනෙන් ඇරඹෙන තක්සේරු වර්ෂයේ දී අපනයන (නිශ්චිත ව්‍යාපාර හැර) ඊට පෙරාතුව වූ වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට තිහකින් වැඩි කිරීමේ කොන්දේසියට යටත්ව ඕනෑම බහුජාතික සමාගමක් විසින් ලාභාංශ වලින් ලැබෙන ලාභ සහ ලාභ මත ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු 25% කින් අඩු කරනු ලැබේ.

(ඇ) හවුල් ව්‍යාපාර

බදු අය කළ හැකි ආදායම (රු.)	ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය
1,000,000 ඉක්මවන	6%

- (ඇ) පුණ්‍යායතන - 14 %
- (ඉ) භාර - 18%
- (ඊ) ඒකකභාර හෝ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදල් - 24 %
- (උ) රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන - 24%
- (ඌ) සේවා නියුක්ති භාරකාර අරමුදල, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, අනුමත පාරිකෝෂිත අරමුදල්, විශ්‍රාම අරමුදල් සහ සමාපන අරමුදල් - 14%

VII. 100 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තු ගත විදේශ බදු බැර

යම් විදේශ බදු බැර ඇත්නම් 100 කොටුවේ ඇතුළත් කරන්න. විදේශ බදු බැරට සම්බන්ධ වන ලාභයේ හෝ ආදායමේ එවැනි කොටසක් මත බදු ප්‍රමාණයට විදේශ බදු බැර සීමා වේ.

VIII. 110 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද සේවා නියුක්තිය APIT වලට යටත් වන සේවා නියුක්තියකු (එය අනිවාර්ය අඩු කිරීමක් හෝ සේවා නියුක්තියකයාගේ කැමැත්ත ලබා දී ඇත්නම්) 110 වන කොටුවට තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තුගත APIT වෙත ඇතුළත් කළ යුතුය.

XI. 120 වන කොටුව - ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද

ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කිරීම සඳහා 100 වන කොටුවේ ප්‍රකාශ කර ඇති විදේශ බදු බැර සහ 110 වන කොටුවේ ප්‍රකාශ කර ඇති ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද 90 වන කොටුවේ ඇති ඇස්තමේන්තු ගත බදු බැඳියාවෙන් අඩු කරන්න. එම අගය, 120 වන කොටුවේ සඳහන් කරන්න.

2.2. III කොටස - ප්‍රකාශය

බදු ගෙවන්නා හෝ බදු ගෙවන්නාගේ සම්පූර්ණ බලයලත් අනුයෝජිතවරයෙකු විසින් SET ආකෘති පත්‍රය එහි අසත්‍ය, වැරදි හෝ නොමඟ යවන සුළු ප්‍රකාශ අන්තර්ගත නොවන බවට අත්සන් කළ යුතුය.

3. ආදායම් බදු ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම් ගණනය කිරීම.

3.1. පහත සඳහන් සූත්‍රය භාවිතා කරමින් ගෙවිය යුතු ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම් ගණනය කරනු ලැබේ.

$$\text{ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම (E)} = \frac{A - C}{B}$$

A	ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද (120 වන කොටුවේ ප්‍රකාශිත අගය)
B	අදාල වාරිකය ඇතුළත්ව ඉතිරිව ඇති වාරික ගණන*
C	එකී වාරිකයට පෙර බදු ගෙවීම්**

* අදාල වාරිකය ද ඇතුළුව ගෙවිය යුතු වාරික ගණන - (B)

වාරික	1	2	3	4
“B”	4	3	2	1

** අදාල වාරිකයට පෙර සිදු කළ බදු ගෙවීම් - (C)

ඉහත “C” සඳහා ගෙවීම් ලෙස පහත සඳහන් ගෙවීම් සැලකිය යුතුය.

(අ) පෙර වාරික ගෙවීම්, සහ

(ආ) වාරික ගෙවීම නියමිත දිනට පෙර ගෙවනු ලැබූ හෝ රඳවා ගනු ලැබූ අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද ද (AIT) ඇතුළත්ව යම් රඳවා ගැනීමේ බදු ගෙවීමක් (WHT)

3.2. ශුද්ධ ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම ගණනය කිරීම

ගණනය කරන ලද ත්‍රෛමාසික වාරිකය ගෙවීම් වලින් අත්තිකාරම් ගෙවීම් සහ වෙනත් බදු බැර අඩු කිරීමෙන් ශුද්ධ ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම ගණනය කළ යුතුය.

$$\text{ශුද්ධ ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම} = E - F$$

E	ත්‍රෛමාසික වාරිකය ගෙවීම්
F	අත්තිකාරම් ගෙවීම් / වෙනත් බදු බැර

පහත සඳහන් ගෙවීම්, අතිරේක ගෙවීම් (F) යටතේ සලකනු ලැබේ.

1. 2006 අංක 13 දරන ආර්ථික සේවා ගාස්තු (ආ.සේ. ගා) පනත යටතේ ගෙවූ අඩු කළ හැකි ආර්ථික සේවා ගාස්තු
2. අදාල ත්‍රෛමාසිකය සඳහා කරන ලද අත්තිකාරම් වාරික ගෙවීමක්
3. හවුල් ව්‍යාපාරය ගෙවන ලද වාරික ගෙවීම් වලින් හවුල්කරුවන්ට අදාළ කොටස

4. ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රකාශය සහ වාරික ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන නීති ප්‍රතිපාදන.

4.1. SET ආකෘතිපත්‍රය ඉදිරිපත් නොකිරීමට/ ප්‍රමාද වී ගොනු කිරීම සහ සාවද්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුළු ප්‍රකාශ මත දණ්ඩනය.

I. මෙම SET ආකෘති පත්‍රය නියමිත දිනට නියමිත පරිදි ලබා නොදෙන තැනැත්තන් වෙත, දේශීය ආදායම් පනතේ 185 වගන්තිය යටතේ රුපියල් මිලියනයක් දක්වා වූ දණ්ඩනයකට යටත් කරනු ලැබිය හැක.

II. වැරදි SET ආකෘති පත්‍රයක් හේතුවෙන් හා SET ආකෘති පත්‍රයේ වැදගත් දෙයක් අතහැර තිබීම හේතුවෙන් බදු මුදලක් අඩුවෙන් ගෙවන ලද විටෙක දණ්ඩනය පහත සඳහන් ප්‍රමාණයට පනවනු ලැබේ.

(අ) (ආ) අදාළ නොවන්නේ නම්, අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීමෙන් 25%: හෝ

(ආ) අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීම -

- රුපියල් මිලියන දහයකට වඩා වැඩි වන්නේ නම්; හෝ
- අදාළ කාලසීමාව සඳහා එම තැනැත්තාගේ බදු බැඳීමෙන් 25% වඩා වැඩිවන්නේ නම්,

එසේ අඩුවෙන් කරන ලද ගෙවීමෙන් 75% ක ප්‍රමාණයක දණ්ඩනයකට යටත් විය යුතුය.

III. SET ආකෘති පත්‍රය, බදු නිලධාරයකුට කරන ලද ප්‍රකාශයක් ලෙස සැලකේ. ඒ අනුව, සාවද්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුළු ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කරනු ලබන තැනැත්තකුට දේශීය ආදායම් පනතේ 181 වගන්තිය යටතේ දණ්ඩනයට යටත් වේ. දණ්ඩනය වනුයේ රු.50,000/- හෝ අසත්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුළු ප්‍රකාශය හේතුවෙන් අඩුවෙන් ප්‍රකාශ කර ඇති මුදල යන දෙකෙන් වැඩි අගය වේ.

IV. වේතාන්විතව සාවද්‍ය හෝ නොමඟ යවන සුළු ප්‍රකාශයක් කරනු ලබන යම් තැනැත්තකු වරදකරු කරනු ලැබූ විට, දේශීය ආදායම් පනතේ 190 වගන්තිය යටතේ රුපියල් මිලියනයක් නොඉක්මවනු ලබන දඩයකට හෝ එක් අවුරුද්දක් නොඉක්මවනු ලබන කාලයකට බන්ධනාගාර ගත කරනු ලැබීමකට හෝ ඒ දඩය හා බන්ධනාගාර ගත කරනු ලැබීම යන දඬුවම් දෙකටම යටත් වීමට හැක.

4.2 වාරික ගෙවීම් සිදු නොකිරීම, ප්‍රමාද වී ගෙවීම හෝ ගෙවීම පැහැර හැරීම සම්බන්ධයෙන් වන නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග

I. අදාළ ගෙවීම් සිදු නොකිරීම/ප්‍රමාද වී ගෙවීම් කිරීම සඳහා දඬුවම් - (දේශීය ආදායම් පනතේ 179 (2) වගන්තිය යටතේ විධිවිධාන)

වාරික ගෙවීම සඳහා නියමිත දිනෙන් දින 14 ක් ඇතුළත මෙම පනත යටතේ නියම කරන ලද වාරික හෝ ඉන් කොටසක් ගෙවීමට අපොහොසත් වන යම් තැනැත්තෙකු ගෙවිය යුතු, එහෙත් ගෙවා නොමැති බදු මුදලින් 10% දඬුවමක් යටත් කළ හැක.

II. දඩ සහ බන්ධනාගාරගත කිරීම (දේශීය ආදායම් පනතේ 189 වගන්තිය යටතේ විධිවිධාන)

වේතාන්විතව වාරික ගෙවීම් පැහැර හරිනු ලබන යම් තැනැත්තකු වරදකරු කරනු ලැබූ විට, දේශීය ආදායම් පනතේ 189 වගන්තිය යටතේ රුපියල් මිලියන දහයක් දක්වා වූ දඩයකට හෝ අවුරුදු දෙකක් දක්වා වූ කාලයකට බන්ධනාගාර ගත කරනු ලැබීමකට හෝ ඒ දඩය හා බන්ධනාගාර ගත කරනු ලැබීම යන දඬුවම් දෙකටම යටත් වීමට හැක.

III. අඩුවෙන් කරන ලද වාරික ගෙවීම මත පොලිය- (දේශීය ආදායම් පනතේ 159 (1) වගන්තිය යටතේ විධිවිධාන)

යම් ගෙවිය යුතු බදු වාරිකයක් හෝ ඉන් කොටසක් ගෙවීම අඩුවෙන් කරන ලද අවස්ථාවල දී එවැනි වාරිකයකට හෝ ඉන් කොටසකට, මසකට හෝ මාසයකින් කොටසකට 1.5% ක පොලියක් පැනවීම කළ හැක.

5. නිදර්ශන

01: රුවන් මහතා ABC සමාගමෙහි ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා වේ. 2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඔහුගේ අපේක්ෂිත ආදායම පහත පරිදි වේ.

- සේවා නියුක්ති ආදායම රු. 5,500,000 කි. (අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද අඩු කිරීම සඳහා කැමැත්ත ලබා දී නොමැත.)

- පොලී ආදායම රු. 2,200,000 කි. (අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත දී නොමැත.)
- ව්‍යාපාර ආදායම (ඉඩ දී ඇති වියදම් අඩු කළ පසු) රු. 1,000,000 කි.

සේවා නියුක්ති ආදායම, ඇස්තමේන්තුගත මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභවලින් සමන්විතය. ඔහු රු. 275,000 ක් සෞඛ්‍ය වියදම් සහ රක්ෂණය සඳහා ද, රු. 600,000 ක් කොටස් මිලදී ගැනීමට ද, රු. 500,000 ක් දරුවන්ගේ පාසල් ගාස්තු ලෙසද වියදම් කිරීමට අදහස් කරයි. එලෙසම පිළිකා රෝහල සඳහා රු. 100,000 ක් පරිත්‍යාග කිරීමට ද බලාපොරොත්තු වේ. රුවන් මහතාගේ ගමේ සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභී පවුලක කාන්තාවක් නගරයේ හස්ත කර්මාන්ත සාප්පුවක් ආරම්භ කිරීම පිළිබඳව ඔහුගෙන් උපදෙස් ලබාගෙන තිබේ. රුවන් මහතා ඒ සඳහා ඇයට රු. 100,000/- ක මූල්‍ය ආයතනවය සිදු කිරීමට ද අපේක්ෂා කරයි (අඩු කිරීම් ඉල්ලීමේ දී සමෘද්ධි දෙපාර්තමේන්තුවෙන් තහවුරු කිරීම අවශ්‍ය වේ).

ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගණනය කිරීම

	රු.
සේවා නියුක්ති ආදායම	5,500,000
පොලී ආදායම	2,200,000
ව්‍යාපාර ආදායම	1,000,000
ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	8,700,000
අඩු කළා - සහන	
<ul style="list-style-type: none"> • වියදම් සහන (275,000 + 600,000 + 500,000) = 1,375,000 , 1,200,000 ට සීමා වේ. 	(1,200,000)
<ul style="list-style-type: none"> • පුද්ගලික සහනය 	(3,000,000)
අඩු කළා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	
<ul style="list-style-type: none"> • පිළිකා රෝහලට පරිත්‍යාග 	(100,000)
<ul style="list-style-type: none"> • සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභී පවුලක කාන්තාවක් නගරයේ හස්ත කර්මාන්ත සාප්පුවක් ආරම්භ කිරීමට ලබා දුන් මූල්‍ය ආයතනවය 	(100,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම	4,300,000
ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාව	3,000,000 x 6% = 180,000 1,300,000 x 12% = 156,000
	336,000
ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද (A)	336,000

ගෙවිය යුතු ත්‍රෛමාසික වාරික ගණනය කිරීම

$$\begin{aligned}
 \text{ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම (E)} &= \frac{A - C}{B} \\
 &= \frac{336,000 - 0}{4} \\
 \text{ගෙවිය යුතු පළමු ත්‍රෛමාසික වාරික} &= \underline{\underline{\text{රු. 84,000}}}
 \end{aligned}$$

2. මහාචාර්ය මහිෂ්, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයට අනුබද්ධව සේවය කරයි. තවද ඔහු පශ්චාත් උපාධි පීඨයට සිය සේවය ලබා දෙන අතර, මාසික ගෙවීමක් ද ලබා ගනියි. 2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඔහුගේ අපේක්ෂිත ආදායම පහත පරිදි වේ.

- කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ලද සේවා නියුක්ති ආදායම (ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය) රු. 4,680,000 කි. (අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට ඔහු කැමැත්ත ලබා දී ඇත.)
- පශ්චාත් උපාධි පීඨයෙන් වන සේවා නියුක්ති ආදායම (ද්විතියික සේවා නියුක්තිය) රු. 200,000 කි. (අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී ඇත. ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය මගින් ලද මාසික ආදායම රු.250,001 – 500,000 පරාසය තුළ නිසා අදාළ වන බදු අනුප්‍රමාණය 12% කි.)
- පොලී ආදායම රු.700,000 කි. (අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත දී නොමැත.)
- කුලී ආදායම රු. 900,000 (අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත දී නොමැත.)

සේවනියුක්ති ආදායම, ඇස්තමේන්තුගත මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභවලින් සමන්විතය. ඔහු රු. 100,000 ක් සෞඛ්‍ය වියදම් සහ වෛද්‍ය රක්ෂණය සඳහා ද, රු. 150,000 නිවාස ණය පොලිය සඳහා ද, රු. 145,000 ක් දරුවාගේ පාසල් ගාස්තු ලෙසද රු. 400,000 කොටස් මිලදී ගැනීමට ද වියදම් කිරීමට අදහස් කරයි. මහාචාර්යවරයා තම පරිශ්‍රයේ සවි කිරීම සඳහා සූර්ය පැනල අත් කර ගැනීමට 2021 මැයි මස රු. 1,200,000 වැය කර ඇති අතර එය ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සම්බන්ධ කර ඇත.

ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගණනය කිරීම

විස්තරය	රු.
සේවා නියුක්ති ආදායම (ප්‍රාථමික + ද්විතීයික)	4,880,000
ආයෝජන ආදායම	
• පොලී ආදායම	700,000
• කුලී ආදායම	900,000
ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	6,480,000
අඩු කළා - සහන	
• කුලී සහනය (900,000*25%)	(225,000)
• වියදම් සහනය (100,000+150,000+ 145,000+400,000)	(795,000)
• පුද්ගලික සහනය	(3,000,000)
අඩු කළා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	
• සූර්ය පැනල අත් කර ගැනීමට වියදම	(600,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම	1,860,000
දළ ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාව $1,860,000 \times 6\% = 111,600$	111,600
අඩුකළා: ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද **	(124,800)
ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද (A)	-

**ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම

විස්තරය	ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම (ETI)	අඩු කරන ලද බද්ද
ප්‍රාථමික (සේවා නියුක්ති ආදායම)	4,680,000	
අඩු කළා - පුද්ගලික සහනය	(3,000,000)	1,680,000
ද්විතීයික සේවා නියුක්තිය	200,000	200,000
		1,680,000 x 6% = 100,800
		200,000 x 12% = 24,000
		124,800

ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගණනය කිරීමේදී, අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී ඇති ආදායමට අදාළ අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද වෙනමම ගණනය කළ යුතු අතර, එම බද්ද දළ ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාවෙන් අඩු කළ යුතුය.

මෙම නිදසුනේ ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද දළ ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාවට වඩා වැඩි බැවින් ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාවක් පැන නොනගී.

03: නර්මදා වෛද්‍යවරිය ජාතික රෝහලට අනුයුක්තව සේවය කරයි. එලෙසම ඇය පෞද්ගලික රෝහලකටද සිය සේවය සපයන්නීය. 2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඇයගේ අපේක්ෂිත ආදායම පහත පරිදි වේ.

- සේවා නියුක්ති ආදායම රු. 7,200,000 කි. (අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී ඇත.)
- ව්‍යාපාර (වෘත්තීය) ආදායම රු. 21,000,000 කි.
- පොලී ආදායම රු. 3,000,000 කි. (12% ක අනුප්‍රමාණයකින් අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත දී ඇත. ඒ අනුව පොලිය මත අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද රු. $1,000,000 \times 12\% = 120,000$, 2021.07.15 අඩු කර ඇත. (පළමු ත්‍රෛමාසිකය)
- ලාභාංශ අදායම රු. 500,000 කි. 12% ක අනුප්‍රමාණයකින් අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී ඇත. ඒ අනුව ලාභාංශ මත අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද රු. $100,000 \times 12\% = 12,000$, 2022.01.15 දින අඩු කර ඇත. (තෙවන ත්‍රෛමාසිකය)
- කුලී ආදායම රු. 900,000 කි. (අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී නොමැත.)

සේවා නියුක්ති ආදායම, ඇස්තමේන්තුගත මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභවලින් සමන්විතය. ඇය රු. 275,000 ක් සෞඛ්‍ය වියදම් සහ රක්ෂණය සඳහා ද, රු. 500,000 ක් කොටස් මිල දී ගැනීමට ද රු. 500,000 ක් දරුවන්ගේ පාසල් ගාස්තු ලෙස ද වියදම් කිරීමට අදහස් කරයි. එලෙසම අනුමත පුණ්‍යායතනයක් සඳහා රු. 200,000 පරිත්‍යාග කිරීමටද බලාපොරොත්තු වේ.

ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගණනය කිරීම

	රු.
සේවා නියුක්ති ආදායම	7,200,000
ව්‍යාපාර ආදායම	21,000,000
ආයෝජන ආදායම	
• පොලී ආදායම	3,000,000
• කුලී ආදායම	900,000
• ලාභාංශ ආදායම	500,000
ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	32,600,000

අඩු කළා - සහන	
• කුලී සහනය 900,000*25%	(225,000)
• වියදම් සහනය (275,000+500,000+500,000) = 1,275,000 වියදම් සහනය 1,200,000 කට සීමාවේ	(1,200,000)
• පුද්ගලික සහනය	(3,000,000)
අඩු කළා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	
• අනුමත ප්‍රණයායතනයකට පරිත්‍යාග (බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් 1/3 ක් හෝ රු. 75,000 යන්තෙන් අඩු අගය)	(75,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම	28,100,000
දළ ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාව	3,000,000 x 6% = 180,000 3,000,000 x 12% = 360,000 22,100,000 x 18% = 3,978,000
	4,518,000
අඩු කළා: ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද**	(324,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු බැඳියාව	4,194,000
ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද (A)	4,194,000

**ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්දගණනය කිරීම

සේවා නියුක්ති ආදායම - ප්‍රාථමික	7,200,000
අඩු කළා - පුද්ගලික සහනය	(3,000,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම	4,200,000
ඇස්තමේන්තුගත අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බදු බැඳියාව	3,000,000*6% = 180,000 1,200,000*12%= 144,000
	324,000

ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම් ගණනය කිරීම

	පළමු වාරිකය (රු.)	දෙවන වාරිකය (රු.)	තුන්වන වාරිකය (රු.)	හතර වන වාරිකය (රු.)
A	4,194,000	4,194,000	Rs. 4,194,000	Rs. 4,194,000
B	4	3	2	1
C	120,000	1,138,500	2,169,000 (1,138,500+1,018,500)	3,181,500 (2,169,000+

		(120,000+1,018,500)	+12000)	1,012,500)
ශ්‍රේණික වාරික ගෙවීම (E)	1,018,500	1,018,500	1,012,500	1,012,500
අඩු කිරීම්(F)	-	-	-	-
අවසාන ශ්‍රේණික වාරික ගෙවීම (E- F)	1,018,500	1,018,500	1,012,500	1,012,500

4: පෙරේරා මහතා සැහැල්ලු සෙල්ලම් බඩු නිෂ්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක නිරත වේ. 2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඔහුගේ අපේක්ෂිත ආදායම පහත පරිදි වේ.

- ව්‍යාපාර ආදායම රු. 15,000,000 කි (ඉඩ දී ඇති වියදම් අඩු කිරීමෙන් පසු).
- පොලී ආදායම රු. 1,000,000 කි. (6% ක අනුප්‍රමාණයකින් අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත දී ඇත. ඒ අනුව 2021.08.15 දිනට පෙර පොලිය මත අඩු කළ අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද වනුයේ රු. 750,000 x 6% = රු. 45,000)

ඔහු රු. 240,000 ක් සෞඛ්‍ය වියදම් හා වෛද්‍ය රක්ෂණය සඳහා ද, රු. 100,000 නිවාස ණය පොලිය සඳහා ද වියදම් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. 2021/2022 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු බදුවලට එදිරිව හිලව් කිරීමට ඉදිරියට ගෙන ගිය ආර්ථික සේවා ගාස්තු රු. 100,000 කි. ඔහු පළමුවන වාරිකය සඳහා රු. 200,000 ක අත්තිකාරම් ගෙවීමක් 2021 ජුනි 5 වන දින සිදු කර ඇත.

ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තු බද්ද ගණනය කිරීම

විස්තරය	රු.
ව්‍යාපාර ආදායම	15,000,000
ආයෝජන ආදායම	
• පොලී ආදායම	1,000,000
ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	16,000,000
අඩු කළා - සහන	
• වියදම් සහනය (240,000 + 100,000)	(340,000)
• පුද්ගලික සහනය	(3,000,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම	12,660,000

ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද	
3,000,000 x 6%	= 180,000
3,000,000 x 12%	= 360,000
6,660,000 x 18%	= 1,198,800
	1,738,800

ගෙවිය යුතු ත්‍රේමාසික වාරික ගණනය කිරීම

$$\begin{aligned}
 \text{ත්‍රේමාසික වාරික ගෙවීම} \quad (E) &= \frac{A - C}{B} \\
 &= \frac{1,738,800 - 45,000}{4} \\
 &= 423,450
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ගෙවිය යුතු පළමු වාරිකය} &= E - F \\
 &= 423,450 - (\text{ඉ/ගෙ ආර්ථික සේවා} \\
 &\quad \text{ගාස්තු} + \text{අත්තිකාරම් ගෙවීම}) \\
 &= 423,450 - (100,000 + 200,000)
 \end{aligned}$$

$$\text{ශුද්ධ ගෙවිය යුතු පළමු වාරිකය} = \text{රු. } 123,450$$

5 : අමල් සහ බිමල් AB එන්ටර්ප්‍රයිස්හි හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම සමාන පදනමින් බෙදා ගන්නා හවුල්කරුවන් දෙදෙනෙකි. මෙම හවුල් ව්‍යාපාරය ඇගයීම් නිපැයුම් නිෂ්පාදනය කරන හවුල් ව්‍යාපාරයකි. තක්සේරු වර්ෂ 2021/2022 තුළ හවුල් ව්‍යාපාරයේ ඇස්තමේන්තුගත ලැබීම් සහ ලාභ පහත පරිදි වේ.

- ව්‍යාපාර ආදායම (ඉඩ දී ඇති වියදම් අඩු කිරීමෙන් පසු) රු. 22,000,000 කි.
- පොලී ආදායම රු. 2,500,000 කි. (6% ක අනුප්‍රමාණයකින් අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී ඇති අතර ඒ අනුව අදාළ දිනට අඩු කළ අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද වනුයේ රු. 500,000 x 6% = 30,000)
- කුලී ආදායම රු. 2,400,000 කි. (අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත ලබා දී නොමැත.)

අනුමත පුනරායතනයකට රු. 100,000 ක් පරිත්‍යාග කිරීමට හවුල් ව්‍යාපාරය අදහස් කරයි.

හවුල් ව්‍යාපාරයෙන් ගෙවිය යුතු ඇස්තමේන්තුගත බද්ද ගණනය කිරීම

විස්තරය	රු.
ව්‍යාපාර ආදායම	22,000,000
ආයෝජන ආදායම	
• පොලී ආදායම	2,500,000
• කුලී ආදායම	2,400,000
ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	26,900,000
අඩු කළා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	
• අනුමත පුනර්ගතනයකට කළ පරිත්‍යාග (බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් 1/5 ක් හෝ රු. 500,000 ක් හෝ යන දෙකෙන් අඩු අගය)	(100,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි අදායම	26,800,000
ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද පළමු $1,000,000 \times 0\% = 0$ ඉතිරි $25,800,000 \times 6\% = 1,548,000$	1,548,000

හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් ගෙවිය යුතු ත්‍රෛමාසික වාරික ගණනය කිරීම

	පළමු වාරිකය (රු.)	දෙවන වාරිකය (රු.)	තුන්වන වාරිකය (රු.)	හතර වන වාරිකය (රු.)
A	1,548,000	1,548,000	1,548,000	1,548,000
B	4	3	2	1
C	30,000	409,500 (379,500+30,000)	789,000 (409,500+379,500)	1,168,500 (789,000+379,500)
ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම (E)	379,500	379,500	379,500	379,500
අඩු කිරීම් (F)	-	-	-	-
අවසාන ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම (E- F)	379,500	379,500	379,500	379,500
හවුල් ව්‍යාපාර බදු බැර - අමල් 50%	189,750	189,750	189,750	189,750

හවුල් ව්‍යාපාර බදු බැර- බිමල් 50%	189,750	189,750	189,750	189,750
-----------------------------------	---------	---------	---------	---------

පෙර ගෙවූ වාරික සහ අත්තිකාරම් ආදායම් බදු “C” ට ඇතුළත් වේ.

සටහන:

හවුල් ව්‍යාපාර විසින් හවුල් ව්‍යාපාර බද්දෙහි අදාළ කොටස හවුල්කරුවන්ට වෙන් කළ යුතුය. හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම් බදු ගෙවීමට යටත්ව හවුල් ව්‍යාපාර බද්දෙහි කොටස බදු බැරක් ලෙස අඩු කිරීමට හවුල්කරුවන්ට හිමිකම් ඇත. (ප්‍රමාණයන් දී ඇති සමීකරණයේ “F” ට ඇතුළත් කරන්න.)

කෙසේ වුවත්, හවුල් ව්‍යාපාර බද්දේ එම අදාළ කොටසේ යම් අතිරික්තයක් ඇත්නම් ආපසු ගෙවීමට හිමිකම් නොමැති අතර ඉදිරියට ගෙන යාමට ඉඩ දෙනු ලැබේ. එවැනි අතිරික්ත ප්‍රමාණ ඉදිරියේ දී ගෙවිය යුතු වාරික ගෙවීම් වලින් අඩු කිරීමට හවුල්කරුවන්ට හිමිකම් ඇත. (එම ප්‍රමාණයන් දී ඇති සමීකරණයේ “F” ට ඇතුළත් කරන්න.)

ආදායම් කොටස්වල, සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්වල සහ බදු බැරවල ඇස්තමේන්තුගත බෙදාහැරීම

	හවුල්කරු 1 අමල්	හවුල්කරු 2 බිමල්
ව්‍යාපාර ආදායමේ කොටස	11,000,000	11,000,000
ආයෝජන ආදායමේ කොටස		
• පොලිය	1,250,000	1,250,000
• කුලී ආදායම	1,200,000	1,200,000
අනුමත පුනරායතන සඳහා වන පරිත්‍යාග මත සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	50,000	50,000
අත්තිකාරම් ආදායම් බද්දේ කොටස	15,000	15,000
හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම් බදු කොටස (බදු බැර ප්‍රමාණය නියමිත දිනට පෙර කරන ලද බදු ගෙවීම් වේ)	759,000	759,000

අමල් මහතාගේ ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කිරීම.

අමල් මහතා රු. 2,000,000 ක් පොලී ආදායමක් ඉපයීමට (අත්තිකාරම් ආදායම් බද්ද අඩු කිරීමට කැමැත්ත දී නැත) අපේක්ෂිත අතර, රු. 200,000ක් සෞඛ්‍ය වියදම් සහ රක්ෂණය සඳහා ද, රු. 150,000 නිවාස ණය පොලී සඳහා ද, රු. 750,000ක් කොටස් මිල දි ගැනීම සඳහා ද, වියදම් කිරීමට අදහස් කරයි. තක්සේරු වර්ෂ 2021/2022 සඳහා ගෙවිය යුතු බදුවලට එදිරිව හිලව් කිරීමට ඉඩ දෙනු ලබන හවුල් ව්‍යාපාරය මගින් වෙන් කළ ඉදිරියට ගෙන ගිය ආර්ථික සේවා ගාස්තු රු. 200,000 කි.

	රු.
ව්‍යාපාර ආදායම	11,000,000
ආයෝජන ආදායම	
• පොලී ආදායම (1,250,000+2,000,000)	3,250,000
• කුලී ආදායම	1,200,000
ඇස්තමේන්තුගත තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	15,450,000
අඩු කළා - සහන	
• කුලී සහනය (1,200,000*25%)	(300,000)
• වියදම් සහනය (200,000+150,000+750,000)	(1,100,000)
• පුද්ගලික සහනය	(3,000,000)
අඩු කළා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්	
• අනුමත පුණ්‍රායතනයකට කළ පරිත්‍යාග (බදු අය කළ හැකි ආදායමින් 1/3 ක් හෝ රු. 75,000 හෝ යන දෙකෙන් අඩු අගය)	(50,000)
ඇස්තමේන්තුගත බදු අය කළ හැකි ආදායම	11,000,000
ඇස්තමේන්තුගත ගෙවිය යුතු බද්ද	$3,000,000 \times 6\% = 180,000$ $3,000,000 \times 12\% = 360,000$ $5,000,000 \times 18\% = 900,000$
	1,440,000

හවුල්කරු වන අමල් මහතා විසින් ගෙවිය යුතු ත්‍රෛමාසික වාරික ගණනය කිරීම

ගෙවිය යුතු ත්‍රෛමාසික වාරික ගණනය කිරීම

	පළමු වාරිකය (රු.)	දෙවන වාරිකය (රු.)	තුන්වන වාරිකය (රු.)	හතර වන වාරිකය (රු.)
A	1,440,000	1,440,000	1,440,000	1,440,000
B	4	3	2	1

C	15,000	371,250 (15,000+356,250)	727,500 (371,250+356,250)	1,083,750 (727,500+356,250)
ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම (E)	356,250	356,250	356,250	356,250
අඩු කිරීම (F)				
ඉ/ගෙ ආ.සේ.ගා.	200,000			
හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම් කොටස	189,750	189,750+ඉ/ගෙ 33,500	189,750	189,750
ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීමට හිලවිකිරීම (F)	356,250	223,250	189,750	189,750
අනාගත ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීමට හිලවි කිරීම	33,500			
ශුද්ධ ත්‍රෛමාසික වාරික ගෙවීම((E- F)	-	133,000	166,500	166,500

යම් ගැටළුවක් ඇත්නම් පහත දුරකථන අංක අමතා වැඩි විස්තර ලබා ගත හැක.

1. 1944 - දේශීය ආදායම් ඇමතුම් මධ්‍යස්ථානය
2. 011-2134200 - ජ්‍යෙෂ්ඨ කොමසාරිස් - බදු උපදේශන අංශය
3. 011-2134251 - කොමසාරිස් - බදු උපකාරක සහ ප්‍රවර්ධන අංශය
4. 011-2134250 - කොමසාරිස් - ව්‍යාපාර උපදේශන අංශය
5. දේශීය ආදායම් සියලුම නගර බදු සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල